

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filozofická fakulta

Katedra germanistiky a nordistiky

Erlend Loe og hans forfatterskap med hovedvekt på „Naiv.

Super.“

ročníková práce

Vedoucí ročníkové práce: PhDr. Miluše Juříčková, CSc.

leden 2003

Gabriela Špetová

Jeg erklærer at jeg har skrevet denne oppgaven selvstendig med hjelp av de kildene som er oppgitt i kapittel V.

Mange takk for hjelpen til Thor Henrik Svevad.

Innholdsoversikt:

Innledning	4
<u>I. Den teoretiske delen</u>	5
I.1. Om forfatteren	6
1.1. Litt biografi	6
1.2. Loe om seg selv	7
II.2. <i>Naiv. Super.</i>	11
2.1. Handlingsreferat	11
2.2. Loe og kritikerne om boken	14
2.2.1. Konklusjon	18
2.3. Stilen	18
2.4. Konklusjon	20
III.3. Andre bøker	20
3.1. <i>Tatt av kvinnen</i>	20
3.2. <i>L</i>	21
3.3. Øvrige utgivelser	23
IV. Avslutning	23
V. Bibliografi	25
<u>II. Utdrag fra <i>Naiv. Super.</i></u>	27

Innledning

I hovedoppgaven min vil jeg gjerne presentere en ung norsk forfatter som heter Erlend Loe. Han er ennå ikke kjent blant tsjekkiske lesere, men han har blitt veldig populær i Norge i det siste. Det hevet seg en "Loe - bølge" etter at han gav ut sin første roman *Tatt av kvinnen* i 1993. Bølgen er blitt enda sterkere etter *Naiv. Super.* i 1996. Hans andre roman gjorde ham til kjendis. Grunnen var ikke bare det aktuelle emnet i den, men først og fremst var det Erlends skrivestil som forårsaket at romanen ble en av de mest populære bøkene på 90-tallet overhodet. Boken er oversatt til flere språk. Den tsjekkiske oversettelsen vil komme snart. Dette stod bak min bestemmelse om å skrive hovedoppgaven om Loe og forfatterskapet hans.

I begynnelsen vil jeg snakke litt om forfatterens biografi, hvem Erlend Loe er, hva han tenker om seg selv og hva andre mener om ham. Etterpå vil jeg rette oppmerksomheten mot hans forfatterskap. Jeg vil også kommentere stilen. Jeg vil forsøke å analysere *Naiv. Super.*, og jeg vil også se på hva kritikerne har ment om boka.

Den siste delen i mitt arbeid er et utdrag fra boken. Jeg valgte ut det avsnittet jeg synes er viktigst for hele boken. Jeg tror at det vil vekke lyst til å lese romanen hos dem som ikke ennå har gjort det. Jeg håper at man på slutten av mitt arbeid vil få svar på hvorfor *Naiv. Super.* nesten startet en revolusjon i Norge.

I. Den teoretiske delen

I.1. Om forfatteren.

Leserne spør ofte om hvem denne personen er som står bak deres favorittbok. I denne delen vil jeg konsentrere meg om å gi svar på disse spørsmålene. Hvem er Erlend Loe som menneske og som forfatter? Hva skjedde med mannen som er blitt forfatter i popstjerneformat? Hvordan var hans vei til suksessen?

Han samler fullsatte saler der fansen ler av tekstene hans. Erlend Loe er en hipp forfatter. Han er representant for en tilbakelemt, ironisk, naivistisk stil. Han har blitt veldig populær særlig hos unge mennesker, fordi det er den unge generasjonen han tar i fokus og han også hører til.

1.1. Litt biografi.

Erlend Loe er født den 24. mai i Trondheim i 1969. Loe er cand. mag., med grunnfag folkeminnevitenskap og mellomfag filmvitenskap. Han er også utdannet manuskriptforfatter fra Den Danske Filmskole i København. Han har skrevet flere filmmanus. Det siste, *Detektor*, er utgitt i bokform, og filmen hadde premiere høsten 2000.

Han har vært anmelder i Arbeideravisa og jobbet på psykiatrisk sykehus. Loe bor og arbeider i Oslo med familien sin, hvor han høsten 1998 var med å starte Screenwriters Oslo - et kontorfellesskap for manusforfattere.

Han debuterte som skjønnlitterær forfatter i 1993 med *Tatt av kvinnen*. Året etter kom barneboken *Fisken og Maria & José*, en illustrert bok for voksne. I 1995 kom *Kurt blir*

grusom, og i 1996 barneboken *Den store røde hunden*, samt *Naiv. Super.*, hans andre roman. I 1998 kom *Kurt quo vadis?*. Alle hans barnebøker er illustrert av Kim Hiorthøy, Loes venn. Loe har også oversatt amerikaneren Hal Sirowitz' dikt til norsk, *Sa mor* i 1997 og *Sa terapeuten min* i 1998.

L er hans tredje roman (1999) og slo alle rekorder - både med hensyn til salg og gode anmeldelser. Den siste romanen heter *Fakta om Finnland* (2001).

Han har mottatt flere priser - Kulturdepartementets barnebokpris for *Den store røde hunden* i 1996, Cappelenprisen for *Naiv. Super.* i 1997, Kritikerprisen for *Kurt, quo vadis* i 1998 og Bokhandlerprisen i 1999.

1. 2. Loe om seg selv.

Etter at jeg har lest flere intervjuer og artikler, må jeg si at Loe virker som en tankefull og beskjeden mann - kanskje litt for vanlig person etter den suksessen han har hatt. Det er noe som en ikke forventer - en „sympatisk og rolig kar“, hyggelig å snakke med. Han sier om seg selv at han foretrekker å skrive bøker istedenfor å leve i velstand:

”Målet mitt er å skrive bøker, ikke være velstående, ikke sitte på en takterrasse og drikke campari.”
(Korsvold, Aftenposten 14. september 1999)

Et annet sted uttrykker Erlend Loe sin mening om kjendistilstanden:

”Jeg vet ikke hvordan det skjedde, men jeg er blitt et fenomen, og det er mer ubehagelig enn behagelig,” innrømmer Loe, og føyer nok en setning til historien om fenomenet Erlend Loe. (Ellefsen, Aftenposten 17. september 1999)

Det ser ut som om han er forblitt det samme mennesket som han sannsynligvis var i begynnelsen av sin stjernekarriere. Loe har ikke mistet kontakten med folk. Han har også vært med på å skape en ny trend, opplesninger. Ingen leser Loe så godt som Loe selv. Det er jeg enig i fordi jeg har vært med på en av opplesningene, og det var en veldig hyggelig

opplevelse å høre Loe personlig.

Om noen litterære forbilder sier han:

”...Grovt sett er det de gode historiefortellerne som får applaus av meg. Paul Auster og Milan Kundera krydrer de gode historiene med humor, så leserne får både i pose og sekk.” (Straume, Aftenposten 8. november 1993)

Erlend Loe har en utrolig fantasi når det gjelder gjelder motivvalget i bøkene. Men han tenker også på det at han ikke kan glemme miljøet han øser av. Han elsker å skrive bøker, men i 1993 sa han i et av intervjuene:

”...Uansett tror jeg det er viktig å ha en inntektsbringende jobb ved siden av den skjønnlitterære produksjonen.” (Straume, Aftenposten 8. november 1993)

Det som virker interessant er forfatterens mental utvikling i sammenheng med bokskrivningen. Spørsmålet er om det virkelig er slik som Loe sier, at personene i hans romaner ikke kopierer forfatteren så mye?

”Jeg har ingen 30-årskrise, nei. Syns det var verre å bli sånn rundt 25 (den samme alderen som hovedpersonen i *Naiv. Super.*) Gjorde nok de greiene der fra meg da. Men jeg legger merke til at jeg har problemer med å definere meg som helt voksen, å vite hva det er. ” (Straume, Aftenposten 8. november 1993)

I en av artiklene har jeg lest et par interessante setninger, som etter min mening sier det viktigste både om Loe og bøkene hans også:

”Loe-ismen er en ufarlig religion. Det dreier seg om humor, men på en svært alvorlig måte.” Eller som Erlend Loe selv sier: ”Mine bøker gjør ikke verden verre. ” (Ellefsen, Aftenposten 17. september 1999)

For å vise hvem Erlend Loe er og hva han tenker på, valgte jeg ut to intervjuer som er

tilføyet videre:

Intervju 1: Mari Lending. **En fornøyd melankoliker**. Aftenposten, 30. november 1997:

”Loes forfatterskap har åpenbart truffet en stemning, en livsfølelse, et eller annet som oppleves som et sant og gyldig uttrykk for 90-tallet. Derfor blir han betraktet som noe av et ikon for sin egen generasjon, og for den saks skyld også av foreldregenerasjonen. Kritikere i 50-årene er minst like begeistret for Loe som hans jevnaldrende, og det er knapt mulig å oppdrive en anmeldelse eller et intervju der Loe ikke omtales som ”kult - forfatter” eller ”kult - figur”. Er dette en komfortabel posisjon å hamres fast i?”

”Slike betegnelser har jeg valgt å ikke feste meg ved. Jeg tar det ikke så alvorlig - det er vel først og fremst en journalistgreie. Foreløpig kan jeg bare trøste meg med at det ser ut som om markedsmechanismene virker på min side, all oppmerksomheten har bidratt til at flere leser det jeg skriver, og sånn sett må jeg vel bare være glad til.”

”For meg dreier det å skrive bøker seg særlig om to ting: Å gjøre noe jeg synes er interessant, og å kommunisere. Jeg har liten sans og respekt for kunst som ikke kommuniserer, og er den første til å forlate en kinosal, en utstilling eller en bok hvis det som foregår ikke interesserer meg.”

”Selve skrivingen er noe jeg gjør fordi jeg liker det og fordi jeg håper og mener at jeg skriver om noe som er relevant, noe som angår den tiden jeg lever i.”

”Det naive eller det naivistiske er vel det de fleste forbinder deg med, ikke minst etter at du satte verden på tanken med romantittelen *Naiv. Super*. Etter mitt skjønn er bøkene dine svært lite naive, selv om formen er tilsynelatende enkel. Begynner du å bli lei av å bli fremstilt som en naivisme-konge eller som hele Norges søte og rare lillebror?”

”Den beste måten å nærme seg det kompliserte, er å gå veien via det enkle. Bare ting blir komplisert nok, blir de også enkelt. Det finnes en grense der det komplekse og det enkle møtes, hvor de går opp i hverandre og den grensen er en av de tingene jeg forsøker å utforske.”

”For tiden blir jeg stadig oppringt av sær oppgaveskrivende gymnasiaster som påstår at ”du er jo så naiv”, eller ”du skriver så naivt”, og så vil de gjerne at jeg skal fortelle hvilke ”virkemidler” jeg bruker for å skrive på den måten. Selv mener jeg at hverken boken eller jeg selv er særlig naive, men mange lar seg vel lure av fremstillingsformen. Jeg opplever meg selv som en fornøyd melankoliker, og jeg må innrømme at jeg synes det fins andre sider ved bøkene mine enn akkurat det litt forterpede naivisme-poenget. Men det er kanskje det enkle, det pussige, det rare og det morsomme som er lettest å få tak i, og så blir det med det.”

”Kun de færreste forfattere opplever vel i den grad å bli forvekslet med personene de skriver om som det du gjør?”

”Det er kanskje sant, men det kan jeg nesten ikke forholde meg til. Nå det er sagt så må jeg si at jeg henter mye av det jeg skriver om fra meg selv, fra venner, fra ting jeg ser rundt meg. Langt på vei vil jeg karakterisere bøkene mine som svært personlige, men det betyr ikke at jeg skriver private dagbøker.”

”Det morsomste ved å skrive er å finne på ting, å våkne opp om morgenen og å vite at jeg kan sitte en hel dag og dikte opp ting jeg synes er poengterte - på den ene eller andre måten. Jeg ser på det å finne på ting som en stor rikdom.”

Intervju 2: Inger Anne Olsen. **Nye stemmer; Koselig, men skummelt**. Aftenposten, 11. juli 1999:

”Det mest spennende med dagens samfunn, synes Erlend Loe, er alle mulighetene vi mennesker har. At vi kan velge akkurat hva vi vil, hvis vi vil det sterkt nok. Men det er en fare ved det også: Vi kan bli fylt av rastløshet eller motløshet eller rotløshet, fordi vi har tusen valgmuligheter og skal finne det som er rett for oss.”

Han er heller ikke glad for den veldige fokuseringen på vellykkethet.

”Det er lett å føle seg middelmådig. Før var det kanskje lettere å stikke seg bort. I dag får man hele tiden banket inn at man er middelmådig,” sier Loe.

”Pålegger det forfattere mer enn andre å engasjere seg?”

”Det er et veldig vanskelig spørsmål. Det handler om hvordan man ser på kunstnerrollen, om man definerer den slik at ethvert kunstnerisk uttrykk også er et politisk uttrykk. Det føler jeg at det nødvendigvis ikke er. Mitt syn på verden, preget av post-68-engasjementet - jeg innrømmer gjerne at jeg har mistet litt av troen på den type protest, å gå i tog og sånn - mitt syn er langt mer relativt enn det må ha vært for dem. Derfor er det ekstra lite forlokkende å delta i en samfunnsdebatt der det blir forventet at man skal velge side en gang for alle, og stå der. Det dukker hele tiden opp nye ting som forandrer perspektivet.”

Han drømmer om et samfunn hvor man har mer sans for tid enn for å skaffe seg hus og hytte:

„Alle snakker om at samfunnet må bli mer effektivt. Ingen snakker om at det må bli mer hyggelig. Jeg vil ha et samfunn som velger tid fremfor ting. Et koselig samfunn (...) sånn at man skal få bedre tid til å lese, tenke, ta stilling til viktige ting. Folk er i veldig liten grad politisk aktive i dag, og jeg er ingen pådriver, heller. Jeg møtte en gammel kompis på trikken, han mente det er strukturelle feil ved et samfunn der det meste av verdidiskusjonen foregår blant arbeidsløse og narkomane. De er de eneste som har tid.

Det er noe pussig over at mens alle de moderne hjelpemidlene gjør det mulig for oss å arbeide mindre, arbeider vi likevel stadig mer (...) Heltene våre er Kjell Inge Røkke og Bill Gates, som (...) er egoistiske, usympatiske, trangsynte folk med lite varme. At vi ser opp til dem, er et nitrist faktum.”

” *Naiv. Super.* er fra radikalt hold blitt kritisert for ikke å være samfunnsengasjert. Det synes jeg er tull (...) Jeg vil vel hevde at det jeg skriver dypest sett kommer fra et engasjement for samfunnet, men på en annen måte enn sånt ofte gir seg uttrykk. Det går også på den nye boken min, *L*. Den handler om hvor vi er, vi som er unge i dag...hvordan vi organiserer oss, hvordan vi behandler hverandre. Summen av det hele er så sinnssyk at jeg bare kan forholde meg til det med avstand og humor, for å blottlegge det jeg synes bør blottlegges.”

II.2 Naiv. Super.

2. 1. Handlingsreferat.

Hovedpersonen er en ung mann på 25 år. Han er student. Han har to venner - „en god og en dårlig“ (Loe, *Naiv. Super.*, s. 7) - men ingen kjæreste. Det siste plager ham mye. Til gjengjeld har han en bror, men denne broren „er ikke like sympatisk som meg“ (Loe, *Naiv. Super.*, s. 7). Etter å ha tapt i croquet for broren, bryter han sammen. Det er et rolig sammenbrudd, men det er kanskje desto dypere. Det ser ut til at ingenting kan bli det samme som det var før. Han vil ikke late som om ingenting skjedde. Han vil ikke oppføre seg kynisk og kaldt. Han vil starte å lete etter det som gjemmer seg innerst i ham selv.

Han kutter ut studiene, selger TV-en og bøkene, sier opp avis- og telefonabonnementene sine og havner i en stor eksistensiell krise. Med alle sine tingene i en ryggsekk flytter han inn i leiligheten til broren, som står tom for tiden. Broren er i utlandet for å tjene penger, noe hovedpersonen er mindre opptatt av: ”Gud vet hva han driver med.” (Loe, *Naiv. Super.*, s. 7) Så får hovedpersonen låne leiligheten:

”Jeg låner min brors leilighet mens han er bortreist (...) Han fortalte hvor han skulle. Jeg har skrevet det ned

(...) Han har gitt meg et faxnummer. Det kan ha vært i Afrika. Jeg skal faxe ham post og beskjeder. Det er min lille jobb.” (Loe, *Naiv. Super.*, s. 7)

I leiligheten sitter han og tenker. Han har det ikke bra. Han fører lange lister over hva han liker og ikke liker, hva han likte før osv. Den eneste forbindelsen med ”den gamle verden hans” er blitt den gode vennen Kim, som faxer ham ofte, og han svarer tilbake med listene om hva han liker og ikke liker osv. Det ser ut som et slags spill de driver med. Men dette er ikke et spill, dette er egentlig veldig alvorlig.

Etterhvert kommer jeg-fortelleren til bestemmelsen om at han vil kjøpe seg noe. Han lager en liste igjen over hva slags ting han gjerne vil kjøpe. Det som faller ham inn, er et bankebrett. Det er ikke tilfeldig at den første setningen i Hansens artikkelen om *Naiv. Super.* er - ”Bankebrettets inntog i norsk litteratur.” (Hansen, Aftenposten 23. oktober 1996) - fordi bankebrettet fra Brio spiller en av de hovedrollene i romanen. Ett av de spørsmålene jeg-fortelleren letter etter svar på, er om man egentlig *må* bli voksen. Han er en ung mann i ferd med å bli voksen, og han har ikke lyst.

På den andre siden bedriver han tiden med dype, filosofiske tanker om tidens relativitet og universets grenser. Han kommer over en bok av en herre ved navn Paul „*som er en satan med tall*“ (Loe, *Naiv. Super.*, s. 79), en moderne Einstein-elev som behandler universet og tidens relativitet. Selv om jeg-personen ikke er i stand til å gjøre det fra begynnelsen (da måtte han banke på bankebrettet hver gang han leste i Pauls bok for å bli rolig igjen), tillegger han disse alvorlige emnene ualvorlige ironiske kommentarer. Av og til virker det som at jo alvorligere saker han leser om, desto mer er leseren nødt til å le av hovedpersonens humor:

„Dette med at universet ser ut til å ha en slutt, legger naturligvis en demper på et og annet. Alle tanker om evig liv setter seg litt i halsen. Men det ser ikke ut til å plage meg. Ikke nå. Tvert imot. Jeg føler meg mer levende enn på lenge. Plutselig kjennes det fint å ha en frist å forholde seg til. Jeg har egentlig alltid jobbet godt under press.“ (Loe, *Naiv. Super.*, s. 79)

Så blir han invitert av broren til å komme til New York (det viser seg at broren har jobbet i Amerika, ikke i Afrika). En av de grunnene er at han mistenker jeg-fortelleren for å tenke for mye. Først vil jeg-personen ikke fly. Han vil ikke forlate brorens trygge leilighet. Og han vil ikke forlate Lise, den nye kjæresten sin. Men han lar seg overtale, både av Lise og

broren.

I New York skriver han lister igjen. Men nå er det ikke lister om hva han liker eller ikke liker, det er bare lister over hva han har sett i løpet av dagen. Bortsett fra tilnærmingen til broren virker det som at det ikke skjer så mye i New York. Brødrene bare spaserer, kaster frisbee, snakker sammen, leter etter forfattere med norske fy-ord på internett på biblioteket osv.

Det som de ikke gjør så mye er å tenke. Og det er det som har betydning. Dette er så viktig at det har forandret jeg-fortellerens livssyn:

”Denne byen gjør det enkelt å tenke på store ting.

Jeg tenker på Pauls bok. Den forvirrer meg.

Det eneste spørsmålet som egentlig teller, må være dette; blir ting bedre eller blir de verre?

Det gjelder for meg, og det gjelder for alle andre mennesker, for dyr og for hele verden.

Og alt dette med hva som skal skje om en milliard milliarder år, angår meg strengt tatt ikke. Det går plutselig opp for meg. Det er kanskje egoistisk, men jeg er mer opptatt av det som skal skje mens jeg lever enn av det som skal skje etterpå.

Det er en voldsom befrielse å tenke dette.” (Loe, *Naiv. Super.*, s.171)

Litt senere:

”Jeg føler meg ovenpå.

For første gang på veldig lenge går jeg med en følelse av at alt kan skje. I dag våknet jeg og tenkte at alt kunne skje, at ting bare ville komme til meg, og at de ville være gode.

Slik har jeg ikke kjent det siden jeg var liten.

Det kan være denne byen som gjør det. Det kan også være min bror.” (Loe, *Naiv. Super.*, s. 176)

Det siste hovedpersonen venter på, er et svar. Han skrev til Paul, som var forfatteren til boken om tiden, før han reiste til Amerika. Han håper at svaret skal forklare ham alt sammen. Men han vil aldri få et slikt svar han venter på. Fordi det kanskje ikke er mulig å svare. Også for Paul. Forresten er det ikke mulig å få svar på alt man lurer på. Det er bare viktig å spørre.

Avslutningen er optimistisk. Det ser ut som om den er et alminnelig budskap til alle som engang vil komme i eller nettopp nå er i en krise. Med andre ord kunne det uttrykkes - konsentrer deg om det du kan påvirke selv, tenk litt mindre og driv med noe som gjør deg

glad:

”Jeg vet fremdeles ikke om ting henger sammen, eller om alt vil gå bra til slutt.

Men jeg tror at noe betyr noe.

Jeg tror på sjelens renselse gjennom lek og moro.

Jeg tror også på kjærligheten.

Og jeg har flere gode venner, og bare én dårlig.

Og min bror er minst like sympatisk som meg.” (Loe, *Naiv. Super.*, s. 209)

Boken stopper opp.

2.2 Loe og kritikerne om boken.

Som sagt er de fleste lesere begeistret for *Naiv. Super.* Og for det meste har Loe fått god mottakelse i avisene også. Men kritikken mot ham er kommet fra akademisk hold.

Fra: Øystein Rottem. **Utspekulert naivisme.** Dagbladet, 29. oktober 1996:

”Så vidt jeg minnes utropte Dagbladet Erlend Loe til årets talent for et par år siden (...) Han hører ikke til dem som graver sitt pund ned (...) Loe er nemlig en morsom mann som kaller både på smilet og den skrallende latteren.

Loe er en underfundig og utspekulert naivist. Her har Arild Nyquist endelig fått en verdig konkurrent i vår samtidslitteratur. Som Nyquist betrakter Loe verden med barnets øyne. Han graver og spør og venter forgjeves på svar fra de vise. Han setter spørsmålstegn ved voksenverdens kjas og mas. Hva er egentlig vitsen med det hele?

Historier om menn som melder seg ut av samfunnet er kjente og kjære i litteraturen, men Loes versjon er dypt original.

Som skriftstrategi er den naivistiske uhyre krevende. Det er lett å falle for egne grep. Loe gjør ikke det. Med lekende letthet turnerer han tilværelsens tyngde. Alvorsmenn må gjerne ta meg i skole, men jeg føler meg trygg på at jeg har mine ord i behold når jeg her til slutt utroper ”Naiv. Super.” til en liten genistrek i den naivistiske sjanger.”

Fra: Cecilie N. Seiness. **Enkelt om det kompliserte.** Dag og Tid, 31. oktober 1996:

„Det var då han spelte krocket med bror sin i fjor sommar at han fann ut korleis romanen skulle starta. Bror hans slo heile tida hans ballar under ein busk. Loe meiner krocket får fram det verste i oss.“

„Eg er sjølv sagt glad for at folk tykkjer der er morosamt, men det er svært alvorleg meint, seier han.“

Romanen er resultat av ein lang tenkje- og samleperiode. Samleprosessen har teke to år, men sjølve skrivinga berre tre - fire månader, og har mest berre vore morosam. Tittelen og emnet til boka har han hatt lenge:

„Eg kom på tittelen fyrst. Eg tykkjer den er tøff, appellerande og beskrivande. Eg har lenge visst at eg ville skriva ein roman om det å søkja tilbake til det enkle, og har samla massevis av episodar og replikkar på lappar, så mykje av det som skjer har botn i røyndomen.“

„Den fyrsta boka *Tatt av kvinnen* er velskriven, morosam og eg er nøgd med språket, men no tykkjer eg at ho er noko for ironisk. *Naiv. Super.* er nærere meg sjølv, meir optimistisk og varmare.“

„Eg trur vår generasjon er disponert for forvirring, ein må ha ryggrad for å finna retninga i vår tid. Det er så mange krav om til dømes utdanning og kanskje me får for mykje informasjon.“

Loe vil koma med ei motvekt. Han vil trøysta menneska og syna at det er mogleg å gå andre vegar.

„Me drøymmer på eit vis alle om å ikkje gjera noko, berre finna ut av ting, seier Loe.“

For det er akkurat det hovudpersonen i *Naiv. Super.* gjer. Han „skrur tempoet helt ned. Til null.“ Han vil byrja på nytt. Han strukturerer livet sitt i lister. Loe karakteriserer dei som „grafiske framstillingar av forvirring. Hovedpersonen har eit problem og løyser det.

„Eg tykkjer tal er stimulerande. Hovedpersonen i boka finn trøyst i tala, for då kjenner han seg liten og ansvarslaus. Det er ein herleg tanke. Eg tenkjer slik sjølv òg.“

„Det er slik eg ser det fruktbart å koplaturvitskap med humanisme. Loe tykkjer vitskaplege forsøk ofte er meir spennande enn kunst.“

„Eg meiner at aktivitetar som fører til at intellektet vert sett til side er bra.“

„Ein av fordelane med å vera vaksen“, slik Loe ser det, „er at det er lov å ta heisen så mykje ein vil.“

Fra: Erik Fosnes Hansen. **Kjernekar søker kjerne.** Aftenposten, 23. oktober 1996:

” Man skulle tro at dette var en trist og dyster bok, men det er ikke tilfellet. Det er en morsom og poetisk bok. Vår helt opplever store eventyr der ved bankebrettet, der han sitter og tenker.

Er han i slekt med noen, så er han kanskje en fjern, universitetsutdannet og mentalt frisk tremenning av Ingvar Ambjørnsens Elling, eller en fetter av Lars Lillo Stenberg. Aller mest ligner han nok seg selv. Og han har det ikke godt. Han er blant annet offer for et slitsomt verdensbilde. Og da er det bokstavelig talt tale om Selve Menneskehetens nåværende verdensbilde.”

Fra: Eivind Tjønneland. **Naiviteten i Erlend Loes *Naiv. Super. Regresjon eller estetisk utopi?***. Edda. Nordisk tidsskrift for litteraturforskning, 1/2001:

Eivind Tjønneland er en av de kritikerne som ser veldig kritisk på den unge generasjonen Loe hører til. Han kritiserer *Naiv. Super.* for å være altfor naiv og sentimental:

„Det naive fremstilles som „supert“, som et ideal (...) Hovedpersonen er i utgangspunktet ikke naiv, men sentimental. Den sentimentale lengter nettopp etter den naive tilstanden som et ideal (...) Tittelen på Loes roman antyder en idealisering av det naive.“

Tjønneland går dypere inn i hovedpersonens personlighet:

„Hovedpersonen til Loe har et svakt jeg: Enten føler han seg angrepet av andre, eller så tror han at de er akkurat som han selv (...) Denne måten å tenke avhengighet og autonomi på er ytterst umoden.“

Tjønneland avslutter artikkelen sin om den unge generasjonen ikke særlig smigrende:

„ (...) hvis Loes hovedperson er representativ for de unge på 90-tallet, så er ungdommen soleklare narcissister, men verken naive eller ærlige.“

Fra: Erik Fosnes Hansen. **Kjernekar søker kjerne**. Aftenposten, 23. oktober 1996:

I teksten nevner Erik Fosnes Hansen noen svake steder boken inneholder:

”Har så denne boken ingen svakheter? Jo - for det første blir temaet så stort at det forflyktiger seg litt mot slutten. Det samme gjør handlingen og skikkelsene. Loe henter seg pent inn, men det er ikke like bra avrundet som i *Tatt av kvinnen*. Kanskje det har med temaet å gjøre; Livets og Tilværelsens Gåte må tross alt sies å være av et noe større kaliber enn Kvinnens Gåte. (Det er leit, men slik er det.) Videre er det morsomt å gjengi oppslagsord fra The New York Public Library, der forfatternavnene stemmer med et søk på norske fy-ord. Men det er ikke så morsomt. Det er for eksempel ikke dobbelt så morsomt med seksten sider av dette som bare åtte. Det hadde strengt tatt holdt med fire. Dette er et ledd i en innsamlingsteknikk, som ellers - stort sett - fungerer godt, der souvenirer, lapper og dokumenter blir avtrykk av en dag, et øyeblikk, et sted.

(...) Og dette er kanskje det man husker fra boken, en sår og skjør glede, en vakker dag i New York (...) et bilde av en jente, en glad seksåring, en rød ball, en stille fortvilelse. Som man ser: Anmelderen begynner å skrive lister, han også. Det bør leseren også gjøre. Skriv denne boken på listen. På innkjøpslisten.”

2.2.1. Konklusjon.

Som vi ser, er det delte meninger om boken. Kritikerens Eivind Tjønneland er vel den som er mest negativt innstilt, ikke bare til boken, men til hele forfatterskapet til Erlend Loe. Selv er jeg enig i at det naive fremstilles som det gode i *Naiv. Super*. Hvis jeg sier at dette er helt i orden, ville sannsynligvis Eivind Tjønneland svare at jeg hører jo til den unge naive generasjonen. Samtalen kunne føre inn i den gamle striden som heter generasjonsforskjeller. Etter min mening blir det naive ikke idealisert - jeg forstår det som en av de mulighetene som kanskje kunne vise veien ut fra krisen.

Når jeg-personen kritiseres for å være umoden av Tjønneland, så er det klart at jeg-personen har et forenklet syn på tilværelsen. Han deler verden bare i dårlige og gode ting (f. eks. hovedpersonen har en god venn og en dårlig). Jeg tror at denne inndelingen er et av de humoristiske virkemidlene. Eller den kan komme ut av hovedpersonens tilstand - å tenke annerledes er altfor komplisert for et menneske som havner akkurat i en eksistensiell krise. Å dele verden i gode og dårlige ting er også tryggere. Og tryggheten er noe jeg-fortelleren leter etter mest. Derfor husker han ofte barndommen sin, den største trygghetsperioden.

Når det gjelder Erik Fosnes Hansen, er jeg enig i at innsamlingsteknikken Loe bruker i romanen sin er interessant. Jeg er også enig i at den enkelte ganger flyter ut, fordi 20 sider om internett blir litt kjedelig for en tålmodig leser.

2.3. Stilen.

Synsvinkelen er jeg-synsvinkelen, der vi får vite alle tankene til hovedpersonen. Selv om det også finnes dialoger i boken, foregår de i form av indre monolog. Som vi ser i den andre hoveddelen av hovedoppgaven - i utdraget, er språket veldig enkelt. Ordvalget er muntlig og setningene korte og klare. Det som gjelder om innholdet - at det er lett og ukomplisert - gjelder også stilen:

”Tilsynelatende så skriver Erlend Loe enkelt og rett frem, men Loe er allerede en profesjonell forfatter med et bevisst forhold til litterære virkemidler som språk og stil (...) Hans forfatterskap er helt ubestridelig morsomt (...) Det er noe veldig lekent i bøkene hans, veldig befriende.” (Herdis Eggen, Erlend Loes redaktør i Cappelen, Aftenposten 17. september 1999)

Om ”ismers” bruk forteller Hansen:

”Det er noe med selve stilen, de vennlig-ironiske kommentarene, de ytterst enkle setningene, uten noen form for ”dikteriskhet”, i sin naive form rike på humor og presisjon. Det er noe av barnet i dem.

I likhet med *Tatt av kvinnen* er *Naiv. Super.* en bok man ler av. Det virker galt å bruke noen som helst form for ”isme” - betegnelse på denne boken. Dels fordi den er så morsom, og humoren er alle gravalvorlige ”ismers” naturlige fiende. Dels også fordi den er fylt av vilje til å gå bak tingene, til kjernen. Skrive oppriktig og enkelt om vanskelige ting. Forfatterens enkle beskrivelser (...) skrevet med skrå undring, sånn som vi alle kunne ha skrevet, tenker vi. Men der tenker vi feil, for bare en virkelig god forfatter kan skrive sånn.” (Hansen, Aftenposten 23. oktober 1996)

Og fem meninger til:

”Den rare humoren Loes har gått rett hjem.” (Korsvold, Aftenposten 14. september 1999)

”Loe blitt tildelt Cappelenprisen for sitt nyskapende språk.“ (Lending, Aftenposten 30. november 1997)

” (...) På et annet plan kan Loes naivistiske og enkle stil sees i sammenheng med antikkens pastorale-diktning, der deserterte urbanister hyller det enkle landsens liv. På samme måte blir Loes naivisme et stilistisk virkemiddel, og dermed ironisk og kritisk.” (Bjørn Aagenæs, medredaktør i tidskriftet Vagant)

„Språket karakteriserer Loe som knapt og kort. Han har fobi mot ordrikdom (...) Det korte og knappe skal understreka og bera fram innhaldet.“ (Seiness, Dag og Tid 31. oktober 1996)

„Skrivemåten (som i *Tatt av kvinnen*) er den samme i *Naiv. Super.* (...) Her beretter Loe om en ung mann som melder seg ut av samfunnet - et velkjent motiv som han behandler på en original og underfundig-naivistisk måte.

Det er i denne lekende lettheten som hovedpersonen/forfatteren turnerer tilværelsens tyngde med at bokens naivistiske sjarm - og litterære kvaliteter - ligger.” (Rottem, Norges litteraturhistorie)

Loe om sin stil:

„Jeg er opptatt av å kommunisere med leserne, være på bølgelengde med folk. Derfor holder jeg en enkel, narrativ stil, og bruker humor som et vesentlig virkemiddel.“ (Straume, Aftenposten 8. november 1993)

2.4. Konklusjon.

Som vi ser er, er *Naiv.Super.* en mangeartet bok, som både i innhold og form representerer noe nyskapende i norsk litteratur. Den lette, muntre og litt ironiske måten som Loe har bearbeidet et så dypt og alvorlig emne på, er noe alle opplever som annerledes enn den tradisjonelle litteraturen. Jeg tror at det er særlig denne måten som sikrer at flere og flere lesere er og vil bli begeistret for boken. Boken er full av høydepunkter ”(...) hvis man da kan tale om høydepunkter i en bok som bobler av lystig skrivekunst på så godt som hver eneste side.“ (Rottem, Dagbladet 29. oktober 1996)

III. 3. Andre bøker.

3.1. *Tatt av kvinnen.*

Tatt av kvinnen er Loes debutroman. Den er ”en lattervekkende beretning om en ung mann og hans allehånde problemer med den alltid bedrevitende Marianne, som en dag invaderer den unge mannens liv.”

”Humor er det beste virkemiddel for å kommunisere med leserne, sier den 24 år gamle romandebutanten Erlend Loe.”

”Selv om jeg alltid har skrevet, er det første gang jeg har prøvd meg på et så omfattende prosjekt som en roman. Jeg fikk lyst til å prøve om jeg virkelig kunne få det til, som et eksperiment, nærmest, og så tok jeg et halvt års fri fra studiene, dro på interrail og isolerte meg for å få arbeidsro.”

”Jeg er opptatt av å kommunisere med leserne (...) forøvrig har jeg grepet tatt i de trivielle hverdagsscenene og forstørret dem, slik at det hele får et absurd, grotesk eller komisk preg.”

”Det falt naturlig å bruke jegformen, for det handler jo om en ung gutt på min egen alder. Men der stopper også likhetene. Jeg har diktet videre på historier jeg har hørt, eller jeg har utbrodert situasjoner venner av meg har vært borti.” (Straume, Aftenposten 8. november 1993)

Debutromanen vakte stor oppmersksomhet:

„Debutromanen med den megetsigende og ironisk-alluderende tittelen, *Tatt av kvinnen*, ble av flere kritikere

oppfattet som et muntert forsvar for „den myke mann“. På sett og vis skriver Loe seg inn i den „hverdagsrealistiske“ tradisjonen med sin oppramsende skildring av store og små hendelser fra dagligdagen til jeg-personen og hans handlekraftige kjæreste som han motstrebende har gått med på å flytte sammen med. Om man vil, kan man også lese boken som en humoristisk parodi på 80-tallets kjønnsrolledebatterende samlivsromaner. En parodisk effekt har også bokens komposisjon, inndelt som den er i tre hundre nummererte avsnitt, og ikke minst den tilstrebet naivistiske formen som disse „situasjonsrapportene“ er skrevet i. Bruken av nummererte avsnitt er et teknisk grep som han muligvis har latt seg inspirere til av den franske forfatteren Jean-Philippe Toussaints roman *På badet*, som utkom på norsk i 1987, og som på sin side synes å være inspirert av Pascals *Tanker*.“ (Rottem, Norges litteraturhistorie)

3. 2. L.

L er en morsom roman om et prosjekt som er dømt til å mislykkes, om en generasjon som er et helt annet sted enn de foregående generasjonene som skapte myter og menn. Det er også en roman om dagens unge menn (”antihelter”), om lek og rivalisering og om vennskapet dem imellom:

”*L* står for ”Learning” og er basert på en virkelig ekspedisjon for halvannet år siden til den ubebodde øya Managua i Stillehavet. Thor Heyerdahls Kon Tiki-ekspedisjonen var forbildet, men hvordan klarer syv moderne menn, oppvokst med TV, gatekjøkken og joggedress seg alene på en øde sydhavsøy 50 år etter?” (Steinsland, Aftenposten 17. september 1999)

Svaret på spørsmålet kommer med en gang:

”Erlend Loe er kommet frem til den konklusjon at paradiset sannsynligvis er det stedet du til enhver tid ikke er.”

”Det blir morsomt fordi det samtidig ligger et soleklart alvor i bunnen. Det handler om melankoli. Det handler om min tilhørighet i en aldersgruppe som har fått mye i hendene, men som nettopp har slitt med det.”

”Vi som ikke bygde Norge”, kaller Loe det i *L* og skriver om de syv kameratene fra Trondheim som håper å finne et grunnstoff eller to på sydhavsøya, eller kanskje bevise ekspedisjonslederens noe håpløse teori om at det kanskje var på skøyter man beveget seg over Stillehavet fra Sør-Amerika til de polynesiske øyer, ikke med sivbåt som Thor Heyerdahl har foreslått. (Korsvold, Aftenposten 14. september 1999)

Men det var ikke alle som likte boken:

” (...) handling og psykologisk spenning mellom turdeltagerne er ikke-eksisterende, og de interne generasjonsblunkene virker (...) overfladiske.

L blir for mye intetsigende ekspedisjonshverdag, og for lite graving i sjeledypet til generasjonen med de skyhøye forventningene til livet. Generasjonen som kom til dekket bord, og som savner utfordringer, motstand og farer. Det trygge avkommet av sekstiåttene får ikke mer dybde enn at de er slakke, urbane og uambisiøse. Fleipete og ironiske er de også, med liten bevissthet om hvem de er og hvor de vil. Det er en ganske kjedelig og allerede velbeskrevet observasjon.

I forhold til *Naiv. Super.* virker denne romanen som en pludrende, dårlig redigert avisreportasje. Dvelingen ved de små, ubetydelige observasjonene blir bare uinteressant, overfladisk og rettende. Selv om Loe har et par gode ideer og endel humor, virker keiseren denne gangen nærmest naken. På stillehavsviss.

Som en enkel, halvfiksjonell reiseskildring fungerer boken likevel bra. Men til å være morsom bok er den altfor lite morsom og for lang og pratsom.” (Steinsland, Aftenposten 14. september 1999)

3. 3. Øvrige utgivelser.

Loe har gitt ut en rekke barnebøker om Kurt (*Kurt blir grusom, Fisken, Kurt, quo vadis?*) med illustrasjoner av Kim Hiorthøy. Han sier at Kurt-bøkene er et forsøk på en enkel samfunnsanalyse.

Loe har også gjendiktet også to bøker av den jødisk-amerikanske forfatteren Hal Sirowitz (*Sa mor, Sa terapeuten min*). Det handler om en jødisk mors formaninger til sin sønn.

I 2000 skrev Loe filmanuset *Detektor*. Et år etter gav han ut sin hittil siste roman *Fakta om Finland*. Den handler om en person som får i oppdrag av den finske ambassaden å lage en turistbrosjyre som skal lokke nordmenn til Finland.

” (...) det er en roman som på subtiltvis tar opp engasjementets og virkelighets forpliktelsens problematikk innenfor rammene av en eksistensiell krisesituasjon.” (Rottem, Dagbladet 9. 10. 2001)

IV. Avslutning.

Det som er grunnen til at Erlend Loe er blitt så populær, er at han skriver om alminnelige problemer som folk har. Han forteller på en enkel og forståelig måte slik at hver leser kan kjenne seg igjen i tekstene hans. Et viktig punkt er medfølelsen med hovedpersonene. Den kan utvikle seg hos en leser bare hvis boken er oppriktig og hverdagslig. Og det er det som stemmer i Loes bøker.

Et annet viktig middel er humor og ironi som gjør at leseren føler en lettelse og befrielse ved å lese bøkene til Loe. Og det er noe som leseren trenger fordi emnet aldri er overfladisk hos Loe: En gang er det forholdet mellom mann og kvinne, den andre gangen er det tiden og universet og for det siste er det et forsøk om samfunnsanalyse.

Jeg ville avslutte med et utdrag som jeg har funnet på internett. Det sier noe om andre mulige grunner til at Loe er blitt så populær i Norge:

”Det har vært en periode med en del tunge bøker om politiske og eller vanskelige tema i det siste, og da kan det være godt at Erlend Loe skriver morsomme og enkle bøker om alminnelige problemer. Han er en ny frisk pust i norsk litteratur. Og som lønn for strevet har han solgt mange bøker og mottatt flere priser for sin skriving.” (Liasjø, Oppgave om Erlend Loe, 1999)

V. Bibliografi.

Eggen, Herdis. Allerede profesjonell. (et intervju) Aftenposten. 17. 9. 1999

<http://tux1.aftenposten.no/kul_und/kultur/d99942.htm>

Ellefsen, Kirsti. Loe - bølgen. Aftenposten. 17. 9. 1999

<http://tux1.aftenposten.no/kul_und/kultur/d99937.htm>

Hansen, Erik Fosnes. Kjernekar søker kjerne. Aftenposten. 23. 10. 1996

<<http://tekst.aftenposten.no/forfindeks/fi.cgi?fiart+AFT96+AFT9610230013&>>

Korsvold, Kaja. 90-tallets bok-komet. Aftenposten. 14. 9. 1999

<http://tux1.aftenposten.no/kul_und/kultur/d99369.htm>

Lending, Mari. En fornøyd melankoliker. Aftenposten. 30. 11. 1997

<<http://tekst.aftenposten.no/forfindeks/fi.cgi?fiart+AFT97+AFT9711300069&>>

Liasjø, Mildrid. Erlend Loe. (En oppgave) 1999

<<http://www.idi.ntnu.no/~mildril/skole/eloe.htm>>

Loe, Erlend. Naiv. Super. 6. opplag Oslo, J.W. Cappelens Forlag A.S. 1996

Olsen, Inger Anne. Koselig, men skummelt. Aftenposten. 11. 7. 1999

<<http://tekst.aftenposten.no/forfindeks/fi.cgi?fiart+AFT99+AFT199907110150&>>

Rottem, Øystein. Utspekulert naivisme. Dagbladet. 29. 10. 1996

<<http://www.dagbladet.no/kultur/1996/10/29/124944.html>>

Rottem, Øystein. Ørjasæter, Vigdis. I: Norges litteraturhistorie: Etterkrigslitteraturen. Oslo. J. W. Cappelens Forlag A.S. 1996 - 1998

Rottem, Øystein. Loe på dypere vann. Dagbladet. 9. 10. 2001

Seiness, Cecilie N. Enkelt om det kompliserte. Dag og Tid. 31. 10. 1996

<<http://www.dagogtid.no/arkiv/1996/44/loe>>

Steinsland, Hege. Langdryg L fra Loe. Aftenposten. 14. 9. 1999

<http://tux1.aftenposten.no/kul_und/kultur/d99371.htm>

Steinsland, Hege. Hva man bør vite om Erlend Loe. Aftenposten. 17. 9. 1999

<http://tux1.aftenposten.no/kul_und/kultur/d99939.htm>

Straume, Anne Cathrine. Debutant. Latter fra Loe. Aftenposten. 8. 11. 1993

<<http://tekst.aftenposten.no/forfindeks/fi.cgi?fiart+AFT93+AFT9311080183&>>

Tjønneland, Eivind. Naiviteten i Erlend Loes *Naiv. Super*. Regresjon eller estetisk utopi? Edda. Nordisk tidsskrift for litteratuforskning. Num. 1/01 Oslo, Universitetsforlaget A. S. 2001

II. Utdrag

TREET.

„Nå har jeg kastet ball nede i bakgården flere kvelder på rad.

Som regel går jeg ned etter Kveldsnytt og stiller meg i et hjørne hvor det ikke er noen vinduer. Det er et lite brukt område, bare opplyst av en enkel lyspære.

Det er noe som er veldig bra med å kaste. Jeg vet ikke helt hva det er. Flere burde kaste. Vi burde kaste alle sammen. Da ville ting sett annerledes ut. Vi ville vært gladere.

Jeg kaster ballen mot veggen og lar den sprette en gang i bakken før jeg tar den. Det er en god ball. Den kommer alltid tilbake. Og den ligger godt i hånden. Jeg hadde glemt hvor godt det er å kjenne en ball. Holde den. Den er så rund. Den får meg til å glemme tiden.

Nå kaster jeg igjen.

Den røde plastballen treffer veggen og gir fra seg en liten tone. Så spretter den i bakken og gir fra seg en

annen tone. Deretter tar jeg imot den, holder den et øyeblikk og kaster den på nytt. Jeg gjør det automatisk. Uten å tenke på hva jeg gjør. Jeg kan tenke på andre ting.

I kveld tenker jeg på min morfar. For noen uker siden fortalte han meg en historie. Det er en historie om en god verden.

Mine besteforeldre bor i et gult trehus som de bygde for lenge siden. De har en stor hage som de alltid har brukt mye tid på. Blomster og trær og busker betyr en hel del for dem. De kan alle navnene og vet når ting skal plantes og når de skal vannes og plukkes. De snakker ofte om planter og gir blomster bort til venner og familie. Slik har det vært så lenge jeg kan huske.

Da de bygde huset, plantet min morfar et epletre. Nederst i hagen. Jeg har aldri sett dette treet. Det var borte da jeg ble født.

Men jeg har hørt om det.

Da treet hadde vokst i ganske mange år, begynte det å komme epler på det. Mange epler. Mormor lagde saft og syltetøy av eplene.

Det var et godt epletre.

Men så skjedde det noe.

Det hadde vært en god sommer og eplene var store og fine. De skulle straks plukkes.

Men en morgen var treet ødelagt. Flere tykke grener lå på bakken. Min morfar fortalte at det så stygt ut. Det kom ikke til å vokse epler på det igjen. Treet kom til å dø.

Min morfar gikk inn og fortalte det sørgelige budskapet til min mormor. Deretter tok han av seg arbeidsklærne, skiftet til noe finere og gikk nedover veien, forbi kirkegården og ned til yrkesskolen

Der snakket han med rektor.

Det ble tatt affære, og etter noe tid meldte tre unge gutter seg.

De hadde vært på slang og ting var kommet litt ut av kontroll.

De hadde veldig dårlig samvittighet.

Det var en guttetrekk. Ingen stor ting, men alvorlig nok. Og både min morfar og rektor var opptatt av at rett skulle være rett.

Et nytt epletre kostet 150 kroner på den tiden. Det ble avtalt at guttene skulle betale treet tilbake.

De skulle betale 50 kroner hver.

Min morfar fortalte at det var mange penger den gangen.

Guttene skulle betale en ukentlig sum, resten av høsten og utover våren, helt til alt var tilbakebetalt og de var blitt skuls.

Min morfar hadde selv gått på den skolen og han visste godt at guttene hadde lite å rutte med. De bodde på skolen, noen av dem langt hjemmefra og familiene deres hadde allerede gravd dypt i lommene for å sende dem på skole. De måtte ta pengene til epletreet fra sine egne lommepenger. Det betydde antakelig at alle de pengekrevene og gutteaktige aktivitetene måtte begrenses betraktelig. De kunne knapt nok kjøpe noe som

helst, ikke gå på kino, ikke spandere Solo på jentene, omtrent ingenting.

Hver lørdag kom guttene slukøret på døren til mine besteforeldre og betalte. De sa veldig lite. Strakk bare ut armene sine og slapp myntene ned i den store neven til min morfar. Han nikket alvorlig og bekreftet dermed at alt gikk riktig for seg. Og slik fortsatte det. Det ble vinter og vår.

I mai blomstret hagen på nytt og yrkesskolen skulle snart ha ferie. Guttene skulle reise hjem og holde sommer. Da de kom for siste gang, hadde de kledd seg i fine klær. Det var litt høytidelig for dem. De ringte på døren og min mormor bød dem inn. Hun hadde kokt kaffe og laget vafler.

Guttene ble servert og de betalte det siste avdraget og tok mine besteforeldre i hånden.

Saken var ute av verden.

Guttene var lettet. De lyste opp og for første gang snakket de litt med mine besteforeldre. De fortalte om skolen og om sommeren. De fortalte hvor de kom fra. Ansiktene deres var glade. Gjelden var betalt. De var rensset og kunne endelig heve hodene.

Etter hvert reiste guttene seg for å gå. Det ble tatt farvel og de gikk mot døren.

Da reiste min morfar seg.

Vent litt, sa han, det var en ting til.

Og guttene stoppet. Min morfar gikk over gulvet. Han gikk bort til det store kjøkkenskapet og åpnet det. Han stakk hånden langt inn og hentet tre konvolutter. Deretter gikk han bort til guttene og ga en konvolutt til hver av dem.

Guttene forsto ikke helt. De kikket på hverandre. Så åpnet de konvoluttene og tårene begynte å strømme nedover kinnene deres.

Min morfar hadde gitt dem pengene tilbake.

Jeg står fremdeles og kaster ball. Jeg har kommet så godt inn i rytmen. Selv om leken er god ser jeg ingen grunn til å slutte. Denne leken kan umulig bli dårlig. Uansett hvor lenge jeg holder på, kan den aldri bli dårlig.

Min morfar fortalte at han hele tiden hadde tenkt å gi pengene tilbake. Det handlet ikke om pengene, sa han.

Jeg tenker på guttene. I dag er de store. Sikkert over femti år.

De må ha fått en følelse av at verden var god. At ting hang sammen. At noe betydde noe.

Jeg lurer på hva de gjør nå. Antakelig har de selv familier og hager med epletrær.

Min morfar er en kjernekar.

Jeg lurer på om jeg er en kjernekar.

Jeg lurer på om det overhodet fins kjernekarer i min generasjon.“

(Loe, *Naiv. Super.*, s. 19- 23)